

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljke je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja 10—K pol leta 5— „ četrt leta 2-50 „ posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h „ „ dvakrat . . . 12 „ „ „ trikrat . . . 10 „ za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravišтво Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Osemdesetletnica našega cesarja.

Včeraj dne 18. t. m. je čvrst in zdrav praznoval naš mili vladar s svojimi narodi vred osemdesetletnico svojega rojstva. Vsi narodi mogočne Avstrije zro z radostnim srcem ta dan tja gor na prestol, na osemdesetletnega vladarja, ki še vedno z mladeniško energijo drži geslo v krepki roki ter modro in previdno in z očetovsko skrbjo vodi osodo svojih narodov.

V burnih in viharjih časih je nastopil vlado naš cesar. Upori in ustaje so pretresali državo in že so mislili sovražniki habsburške monarhije, da je blizu nje konec. V hipu, ko je bila sila najhujša, nastopi vlado ogrožene monarhije naš mladeniški vladar. Poln zaupanja v lepšo in boljšo bodočnost, zakliče zvestim svojim narodom: „Viribus unitis“. S previdnostjo, z neumornim delom in s hrabrostjo ter s pomočjo zvestih narodov je premagal po hudih bojih tuje in domače sovražnike.

Ko so nastopili mirni časi, je posvetil naš modri vladar svoje blagonsno delo gmotnemu in prosvetnemu preporedu naše mogočne Avstrije. V prvi vrsti mu je bilo na srečo duševno blagostanje svojih narodov. Podlaga blagostanju v vsaki državi je izobrazba, nje svetišče ljudska šola.

Ob nastopu vlade našega cesarja je bilo avstrijsko ljudsko šolstvo na nizki stopnji. Ljudske šole so bile poredko nasajene, učiteljstvo brez prave strokovne naobrazbe vključeno v trde verige brez vsakega svobodnega poleta. Vsemu temu je odpomogla modrost našega vladarja. Z novim državnim šolskim zakonom je dal široko podlago ljudski izobrazbi in z njo obrtu, trgovini in sploh ljudskemu delu zdrav in trden temelj.

Z novim šolskim zakonom je ustvaril naš mili vladar učiteljski stan. Pred šolskim zakonom se o učiteljskem stanu niti govoriti ne more. Učitelj je bil vse prej nego učitelj. Kar smo dosegli učitelji, smo dosegli pod vladarjem cesarja Franca Jožefa I. Mogočnemu razvoju in dobrodejnemu vplivu ljudskega šolstva na vse avstrijske narode v tej kratki dobi se mora čuditi vsak trezno misleč človek. In vse to je ustvaril iz nič naš dobrotljivi vladar. Zato se posebno ljudsko učiteljstvo veseli njegove osemdesetletnice, ker je oče sedanji ljudski šoli in ustvaritelj učiteljskega stanu. Iz dna hvaležnih src kliče slovaško učiteljstvo: „Bog obvari, Bog ohrani nam cesarja, Avstrijo!“

Ker se letos shod slovaškega učiteljstva zaradi odpovedi Poljakov ne more vršiti, se vrši dne 23. t. m. občni zbor Zveze slovaškega učiteljstva v Avstriji, in sicer v Luhačovicah na Moravskem. Tovariši in tovarišice, ki se tega običnega zbora udeležite, naj se takoj prijavijo na naslov: M. Hajny, tajnik Z. S. U. v A., Jankovice, pošta Holešov (Morava).

XXII. glavna skupščina Zaveze.

(Konec.)

Glavno zborovanje.

Točno ob 10. uri otvori predsednik zborovanje. Z mirno vestjo lahko rečemo, da je bilo udeležencev 450, in odpreti so se morale stranske sobe in hodnik, ker velika čitalniška dvorana v „Narodnem domu“ je bila nabito polna.

Novo mesto nima nič takih posebnosti, da bi prišli tovariši in tovarišice zaradi njih na skupščino, dospeli so torej iz samega zanimanja do stvari same. Toliko imponantnejšo smemo torej imenovati letošnjo udeležbo.

Predsednik L. Jelenc:

Slavni zbor!

Iz vseh delov naše lepe slovenske zemlje ste prihiteli, dragi tovariši in mile tovarišice, v prijazno dolensko metropolo, v gostoljubno Novo mesto k XXII. glavni skupščini Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev.

Glavne skupščine naše Zaveze se mi zde nekake revije, kjer pregleduje narodno napredno učiteljstvo svoje čete in meri svoje moči. Z zadovoljstvom trdim, da smo lahko ponosni na svoje krepke čete in na čvrste, žilave moči, ki jih ne sme nihče podcenjevati, ne mi sami, ne naši nasprotniki. „Krujeva Zavezarija“ (Hrup), kakor nas zmerjajo naši ljubeznivi klerikalci, ne bo razpadla, ampak vedno višje in čvrstejše bo dvigala prapor svobode in prosvete. (Tako je!)

Res je, da Zaveza v dolgi dobi dvaindvajsetih let, odkar obstoji, ni imela tako viharnih in burnih časov, kakor v sedanjih dneh. Velik foliant bi lahko napolnili s prostaskimi psovkami, z neosnovanim sumničanjem in z najbolj falotskimi denunciacijami (Klici: Fej!), ki so jih namazali v teku enega leta klerikalni listi v svoje umazane predale zoper narodno napredno učiteljstvo.

A to še ni najhujše! Človek brene z gujevom v srcu to kloako od sebe in gre mirno svojo pot. Hujše je, da ravno klerikalci tam, kjer so dobili v roke neomejeno oblast, po nemoralnem reku: „Die Macht geht vor Recht.“ (Klici: Krščanski poštenjaki!) Kaj so zakrivali tisti učitelji, ki so jih disciplinirali klerikalci (Klici: Ničesar! Ogorčenje) posegli tako neusmiljeno v njihove družinske in socialne razmere in jih brezsrčno gmotno oškodovali? (Klici: Inkvizitorji). Nič drugega niso zakrivali, nego da so drugačnega političkega prepričanja in da vodijo ljudstvo k svobodi, da bi delalo s svojo roko in mislilo s svojo glavo. Glavni njihov greh pa je, da ne trobijo v klerikalni rog. Zato proč z njimi, uničimo jih! Blagor Vam, primorski in štajerski tovariši in tovarišice, da ne ječite pod klerikalno peto, pod neomejeno oblastjo naših najhujših sovražnikov v tistih korporacijah, ki odločujejo o Vaši usodi. (Hrup.) Vas, ki dihate vsaj v tem pogledu svobodnejši zrak, prosimo kranjski učitelji moralne podpore (Klici: Vedno, vsi!). Skupaj z nami povzdignite glas in protestirajte mo najodločnejše zoper persekucije narodno naprednega učiteljstva na Kranjskem. (Dolgotrajen hrup in klici ogorčenja.) S tem nam

daste pogum, da ne obnemoremo v težkem boju. (Klici: Le naprej!) Zato kličem vsemu narodno naprednemu istrohvrškemu in slovenskemu učiteljstvu: Le pogumno naprej po strogo začrtani poti! Naj nas ne vznemirjajo oni neznačajneži, ki so še pred nedavnim časom pogumno in glasno kričali korakali v naših vrstah, a zdaj so se prodali našim najhujšim sovražnikom za malenkostno nadučiteljsko službo ali za kosček postranskega zaslužka. Naj le gredo od nas, čimprej tem bolje, da se sčistijo naše vrste! (Klici: Sami pahnimo izdajice ven!)

Preganjanje narodno naprednega učiteljstva mora pojenjati prej ali slej, ker vsaka sila do vremena in to se bo zgodilo temprej, čim intenzivnejše bo naše delo na prosvetnem polju med ljudstvom (Aplavz).

Prepričani bodimo, da bodo svetli žarki zlate svobode prejalislej posijali v divne livade naše mile Slovenije ter pregnali gosto klerikalno temo, v kateri je sedaj naše ljudstvo. To bo dan zmage, dan uresničenja naših idej. (Viharen aplavz.)

V tem duhu odpram XXII. glavno skupščino Zaveze. (Klici: Živio!)

Prav iz srca mi gredo besede, ko pozdravljam Vas, mlade prijatelje, srednješolce, abituriente in akademike. V Vaše roke bo položena kdaj usoda slovenskega naroda. Vi mu bodete voditelji, svetovalci in bojevniki za njegove pravice. Prepričan sem, da bodete vodili naš narod po isti in edino pravi poti, ki jo pripravlja napredno učiteljstvo. Zato se združimo že sedaj v skupnem delu za narodno prosveto in s tem ustvarimo moč, ki bo nepremagljiva. Kličem Vam navdušeno: Na zdar! (Dolgotrajne, viharne ovacije.)

Slučaj je nanesel, da se moram spominjati moža, ki ga danes ni v naši sredi, a je naš iskren prijatelj, najmarljivejši in najdelavnejši delavec na pedagoškem polju, najboljši, smelo trdim, prvak slovenskih pedagogov; ta mož je ravnatelj Henrik Schreiner (klici: Živio Schreiner!). Če izrečemo to ime, zabliski oko vsakemu zavednemu slovenskemu učitelju v znak spoštovanja, ker ve ceniti nevenljive zasluge, ki si jih je pridobil Schreiner kot pedagoški pisatelj in predsednik „Slovenske Šolske Matic“.

Ravnatelj Schreiner je praznoval v minulem mesecu zdrav in čvrst 60letnico svojega rojstva. On je tudi častni član naše Zaveze, zato me tembolj veže dolžnost, da mu s tega mesta v imenu vsega slovenskega v Zavezi združenega učiteljstva čestitam k njegovemu 60letnici, izrazujoč vročo željo, ki mi prihaja iz dna hvaležnega srca, da bi ga „dobrodejno“ nebo ohranilo zdravega in čvrstega še mnogo, mnogo let v srečo in blaginjo slovenskega ljudskega šolstva! (Hrupen aplavz, viharne klici: Živel Schreiner!)

Predlagam, da se mu izraz naših voščil in naše hvaležnosti sporoči brzojavnim putem. (Dolgotrajno ploskanje.)

Če smo se ravnokar z radostnim srcem spominjali 60letnice prvaka slovenskih pedagogov, pa pri tem ne smemo pozabiti bratov Hrvatov po rodu in zvanju, ki žalujejo po svojem, tudi na šolskem polju velezaslužnem možu. Dne 26. junija letos je zatisnil v Zagrebu za vedno oči Josip Klobučar, rav-

najući učitelj ljudske šole v Zagrebu, podpredsednik Saveza hrvatskih učiteljskih društev, pravi in častni član ter blagajnik Hrv. pedagoški zbornice, častni član Češke učiteljske Zveze v Pragi, bivši predsednik in častni član Učiteljskega društva za mesto Zagreb in okolico i. t. d.

Vsi hrvaški, pa tudi mi slovenski učitelji, ki smo poznali tega plemenitega moža, žalujemo ob njegovem grobu.

Prosim slavni zbor, da se v znak sožalja dvignete s sedežev ter zakličemo: Slava Klobučarjevemu spominu! Slava! (Vsi navzoči se dvignejo s sedežev in kličejo: Slava Klobučarjevemu spominu!)

Pozdravi.

Po predsednikovem pozdravu je pozdravil skupščino v imenu učiteljstva novomeškega okraja tov. Matko, ki je poudarjal sledeče:

V imenu tukajšnjega učiteljstva najsrčneje pozdravljam cenj. tovarišice in drage tovariše, da so v teh burnih časih, ki jih čuti na Kranjskem značajno učiteljstvo ravno sedaj, obiskali nas. Štejemo si v čast, da si je že Zaveza izbrala ravno naš okraj za zborovanje. Danes, ko bijemo že skoro najskrajnejši boj za obstanek, ko imamo okrog sebe vse polno odkritih in prikritih sovražnikov, ko se nas na eni strani izkuša premagati z inkvizitorskim orožjem, na drugi strani pa z izstradanjem, si štejemo tembolj v čast, da ste posetili nas, da ste zaupali nam. Vsi stanovi so se zainteresirali ko smo jim naznanili, da si je napredno učiteljstvo izbralo naš kraj za zborovanje. Vsi so prihiteli na zborovanje in ponosni smo lahko na to, ker nismo sami, temveč imamo trdne zaveznike tudi v javnosti. Vez ljudstva in javnosti je bodočnost naroda! (Dolgotrajen in buren aplavz.)

V imenu odbora „Čitalnice“ je pozdravil prof. D. Majcen: Ponosni smo, da se je učiteljstvo obrnilo do nas, da sprejmemo tako odlične goste v svojo sredo. Kot nositelji kulture in prosvete Vas najiskreneje pozdravljam, želim Vašim težnjam in delu obilo uspehov in Vam kličem: Dobro došli! (Viharno ploskanje.)

V imenu najmlajšega političkega društva „Skale“, pozdravlja navzoče prof. Jug, ki govori približno sledeče: Iz vseh pokrajin ste prihiteli v Novo mesto na Dolensko. Hrabri in močni ste bojevniki, ki ste združeni v Zavezi. Trd je Vaš boj, in ponosna je vsa napredna javnost, da prištevate k organizacijam, ki bijejo napredni boj, lahko tudi to močno kulturno organizacijo, dično Zavezo. (Dolgotrajen in viharan aplavz.)

Zaveza stoji na temelju narodne šole; stremi za modernimi, naprednimi načeli. Ona goji v prvi vrsti vprašanje šole, ki nam ima vzgajati naroden, vesel in zdrav naraščaj. In ti temelji so za narod in po njem za državo trdnější temelji od koristolovstva, zato tudi tako veliko število navzočih in tako veliko zanimanje. (Odobranje.) In kako važno je vprašanje šole, ki je torišče naše ljudske izobrazbe! Treba je najti poti do narodne šole, kajti le narodna šola je zdrav temelj krepke države. Le narodna šola nam more vzgojiti dobrih dr-

žaljanov s pravo izobraženostjo, ki je za nas belo-modro-rdeče pobarvana, značajev, ki ne klečepazuje iz same gole sebičnosti pred črno-rumeno ali belo-rumeno barvo.

Zaveza se zaveda svoje naloge in hodi zamozavestno svojo pravo pot naprej, zato jo klerikalizem zatira in jo hoče zatreti. (Klici: Ne bo je, mi gremo naprej! Dolgotrajno ploskanje.) Odtod izbruhi politikujoče duhovščine in gonja proti naprednemu učiteljstvu. Toda učiteljstvo je ostalo trdno in zvesto svojim načelom, in odpadli so le oni, ki sploh načel nimajo. Napredno učiteljstvo je pa v znamenju te gonje napovedalo klerikalizmu boj, trd neizprosno kulturni boj. (Viharno odobranje, klici: Živio napredno učiteljstvo!) Napovedalo je neizprosno boj tistemu bogu, ki ga edino poznajo klerikalci in je njih zlato tele, ki vlada po reku: „Kar ugrabiš, to imaš!“

Vera v boljšo bodočnost in napredek nas vodi v kulturni boj. Verujte, da je vsa poštenomisleča javnost na strani Zaveze in da je naša zmagaina padec z Zavezo. (Aplavz.)

Čut pravičnosti bo zmagal in učiteljstvo bo priborilo to, kar mu gre gmotno in moralno. Suženstvo učiteljstva je pa velika škoda naroda, zato hočemo: učiteljstvo bodi svobodno in prosto, nevezano na katerokoli stran! (Buren aplavz in viharno odobranje.)

Program „Skale“ se krije v kulturnem in gospodarskem delu z Zavezo, zato hočemo skupno delovati in podpirati učiteljstvo v teh stremljenjih. Naš boj je prvi skupen v nacionalnem oziru proti obmejnemu narodnim sovražnikom in je skupen proti klerikalizmu, ki je črv v narodnem deblu. S tem Vas pozdravljam kot zastopnik „Skale“ in želim, da bi s seboj odnesli prepričanje dolenskega gostoljublja! (Dolgotrajno ploskanje.)

V imenu „Prosvete“ in „Omladine“ pozdravlja navzoče iur. R. Krivic, ki omenja skupnost prosvetnega dela in pozdravlja navzoče z Masarykovimi besedami: „Etika ne zahteva le, da bodi učitelj dober, ampak dati se mu mora, kar mu gre!“ (Odobranje.)

V imenu dol. podr. „Prosvete“ pozdravlja iur. I. Legat, poudarja trdno vez, ki nas veže, to je naš kulturni in gospodarski propeh.

Nujni predlog.

K besedi se je oglasil tov. Gangl, ki omenja, da je danes tudi čas, da učiteljstvo slavnostno povzdigne svoj glas, ki naj se čuje po naši domovini in tudi izven nje. Človek, ki je rojen, ima pravico, da živi, tako tudi učitelj! — Sicer smo po nazivanju demokrata dr. J. E. Kreka „psi za plotom“, vendar hočemo dati tudi svojim mislim izraza. Ne potrebujemo te resolucije komentarija in ne pojasnil podrobnosti, zakaj dovolj jasen komentar nam je neusmiljenost roke, ki jo vsi občutimo na svojih ramah. Ta glas, ki ga tu dvigamo, naj bi se čul in našel odprta vrata v zadnjo hišo slovenskega ozemlja.

Zaveza avstrijskih jugoslov. učit. društev, zbrana na svoji XXII. glavni skupščini dne 7. avgusta 1910 v Novem mestu, opiraje se na § 1. točko b svojih pravil, skleni:

I.

Z ozirom na razsodbo državnega sodišča na Dunaju, ki je pripoznalo utrakvistične šole kot protiustavne,

a) naproša naučno ministrstvo, naj deluje na to, da se povsod, kjer se nahajajo slovenske večine, odpravijo take šole, da se ne dela še nadalje krivica slovenskemu šolstvu;

b) pozivlja vse prizadete občine, da tudi same poskrbe za reformo šolstva v tem smislu;

c) se obrača do slovenskega učiteljstva, da gre v tem oziru občinam, na roko in da tudi samo širi smisel za tozadevno reorganizacijo.

II.

Opiraje se na člen XIX. drž. osnovnega zakona, se obrača do šolskih oblastev v obmejnih deželah kakor do onih na Kranjskem,

a) da prično nemudoma s slovenskim uradovanjem in da se v slovenskih okrajih uvede slovenski občeveln jezik za vse šolske zadeve;

b) pozivlja vse slovensko učiteljstvo, da tudi samo dosledno rešuje vse uradne zadeve v slovenskem jeziku, da tako samo prične praktično proizvajati narodno enakopravnost, ki nam je zajamčena po zakonu;

isto velja tudi glede občevelnega jezika pri uradnih konferencah.

III.

Obžalovati mora, da se je izdal odlok, da bi se pri uradnih konferencah ne smelo razpravljati o stanovskih zadevah (Klici: Sramota!),

a) ker se s tem lahko v posameznih slučajih onemogoča temeljitost rešitve kakega pedagoškega vprašanja, ki je v tesnem stiku s stanovskimi razmerami;

b) ker se s tem krivično omejujejo pota do izvedbe upravičenih zahtev učiteljstva;

c) pozivlja vse prizadeto učiteljstvo, da se v stanovskih organizacijah peča v prvi vrsti s stanovskimi zadevami in zahtevami in da naj vsaj samo ne omalovažuje lastnih teženj, zahtev in stanovskih aktualnih vprašanj, ki potrebujejo rešitve, ampak se tembolj posveti temu delu v svojih krožkih in okrajnih učit. društvih. (Odobranje.)

IV.

Obžalovati mora nekonsekventno postopanje pri oddaji učiteljskih služb od strani nekaterih šolskih oblastev (Klici: Jeglič, Cepuder, Bahovec, Levec, Okoren),

a) ker je to na kvar šolstvu;

b) ker se na ta način dela očita krivica mnogim učiteljem in se pospešuje demoralizacija (Klici: Škandal, sramota!);

c) ker nam je ob nadaljnjem takem ravnanju pričakovati še večjega pomanjkanja moških učnih oseb. (Sramota za Kranjsko!)

V.

Protestirati mora proti zlorabi discipliniranja in premeščanja iz službenih ozirov, ker se je izkazalo; (Klici: Žirovnik, Grmek, Stupica; to je škandal!)

a) da so ta premeščanja inscenirana od raznih političkih faktorjev, torej nimajo stvarne podlage; (Klici: Lampe, Krek, Demšar!)

b) da se pri tem nalašč napačno tolmači § 54. drž. šol. zak. in § 118. dokončnega šolskega in učnega reda; (Klici: Krvavi slučaj Stupica!)

c) da se ta premeščanja izvrše v največjih slučajih na kvar šolstvu, proti želji ljudstva in proti načelom pedagogike. (Klici: Brezdomovinstvo, izdajalstvo!)

VI.

Pozivlja poklicane oblasti, da obratno, kar se zahteva od učiteljskega osebja v smislu § 54. drž. šol. zak., tudi one ščitijo kratenje ugleda učiteljskega stanu, in opozarja: (Klici: Sicer krvavo državno pravičnost, kje si?)

a) na organizovano gonjo, ki se je začela zoper učiteljski stan in zoper šolstvo — torej proti uradnim osebam in proti naredbi, ki jo je ustanovil drž. šol. zakon; (Klici: „Novi čas“, „Domoljub“ ščuva na poboj! Imuniteta Žitnika, Gostinčarja in drugih!)

b) opozarja na posledice, ki jih pri tem trpi ves učiteljski stan in šolstvo sploh;

c) opozarja, da uživa učiteljstvo v smislu § 118. dokončnega šolskega in učnega reda polno zakonito varstvo oblastev. (Klici: Za učitelja ni pravičnih zakonov. Sramota! Hrup in razburjenje.)

VII.

Pozivlja vsa šolska oblastva, da zakonito ščitijo šolstvo in učiteljstvo. Obrača se obenem do slovenske javnosti, naj tudi ta brani te interese, ker niso samo naši interesi, ampak so tudi interesi ljudstva. (Klici: Dobro! Viharen aplavz.)

VIII.

Na podlagi vsega, kar se zadnji čas dogaja in se ne strinja z zakonitimi določili, se sestavi spomenica, ki se dopošlje naučnemu ministrstvu in šolskim oblastvom ter se objavi javnosti. (Klici: Tako je prav! Le neustrašeno naprej! Ogorčenje, hrup in dolgotrajno odobranje.)

Na najvišjo instanco!

V razpravi omenja tov. Jamšek: Osma točka je dobra, mi imamo zaupanje v ministrstvo, toda papir ostaja le papir in beseda je le beseda. Naša dela so čista in naša vest mirna. Mi se ne bojimo, zagovarjati in zavzemati se za svoje stališče tudi pred najvišjim stolom. Pripravljeni smo se boriti za

svoje stališče tudi pred najvišjim stolom. Pripravljeni smo se boriti za svoje pravice in za pravice zakona pred samim vladarjem, dolžni smo to storiti v korist šolstva, zato predlagam, da se nbrnemo do Najvišjega, do našega presvetlega cesarja.

To je forum, kjer bomo gotovo dobili zaupanje, zakaj naša dela so čista, mi vzgojimo mladino v patriotskem in dinastičnem duhu in dotlej smo opravičeni se obračati tudi do Njega. Saj se je sam vladar spominjal v prestolnem govoru ob otvoritvi državnega zbora učiteljstva in gotovo nas ne bo sedaj zavrnil. On nam je dal šolski zakon, po katerem delujemo, saj je on tisti, ki je še vedno skrbel za šolo.

V drugih kronovinah se pospešuje delo učiteljstva, na Štajerskem je sam deželni predsednik Clary pozdravil zborovanje učiteljstva v Gradcu, kako se pa dela tu na Kranjskem — pomišljaj! Polena se meče poštenemu učiteljstvu pod noge. Pošlje naj se deputacija, ki naj pove, kakšne ptiče imamo tu na Kranjskem in kako ravna jo zakon. (Viharno, dolgotrajno odobranje.)

Tov. Bajt omenja, da je to previsok korak. Saj imamo manjšino v dež, šol. svetu, ki naj se primerno upre in naj razvije in zastavi v to vse svoje moči. Naj se ta manjšina obrne na ministrstvo. Naj obrambno društvo popiše te slučaje po listih. (Klici: konfiskacije.) Naj se krivične slučaje izda svojemu odvjetniku. (Klici: Imunitetna čast — Lampe!)

Tov. Gangl omenja k osmi točki, naj se Zaveza obrne na kabinetno pisarno za avdijenco. Glede manjšine v dež. šol. svetu omenja, da za njih grehe nismo odgovorni mi, lekcije jim pa tudi ne moremo dati, kako naj nastopajo. (Ploskanje.) Obrambni odsek pa vestno vrši svojo nalogo.

Resolucije so bile sprejete z navdušenjem, kakor tudi dodatni predlog.

Resolucije „Prosvete“.

Visokošolec Legat je prečital resolucije „Dol. podr. Prosvete“, ki so bile sprejete na sestanku dne 6. t. m. in so se vzele na znanje. Glase se:

1. „Dol. podr. Prosvete“ vidi v sodelovanju učiteljstva in naprednega dijaštva na kulturnem in gospodarskem polju edini temelj bodočnosti slovenskega naroda.

2. Priznavajoč ljudsko šolo in izobrazbo kot edini predpogoj boljšega gospodarstva in blaginje, smatra „Dol. podr. Prosvete“ za potrebno, da slavni deželni šolski svet pomnoži, eventualno poveča šole po Dolenjskem.

3. Poziva deželni šolski svet, da ustanovi ob kočevski dolenjski meji potrebno število slovenskih šol.

4. Vidi ustanovitve novih laiških in dekliških šol v Novem mestu kot metropoli Dolenjske kot edino umestne, kjer bi dolenjska mladina mogla doseči višjo izobrazbo.

Masaryk — pedagog.

Poročilo iur. Krivica je bilo izvrstno in ga predavatelj priobči v „Popotniku“. Poročilo je bilo sprejeto z dolgotrajnim in burnim aplavzom.

K besedi se je oglasil dr. Lah, ki je navzoče spominjal na Masarykovo 60 letnico in izrekel češkemu narodu gratulacijo na takem možu.

Mi pa želimo: Manj oboževanja, a več Masarykovega duha naj prodere tudi v vrste učiteljstva!

§ 1. državnega šolskega zakona.

Po poročilu tov. Gangla, ki je bilo z odobranjem sprejeto in kateremu so navzoči vseskoz z zanimanjem pritrjevali, je predlagal tov. Črnagoj: 1. Da se referat ponatisne v naših stanovskih listih, 2. da se pošlje to vsem naprednim listom v ponatis; 3. da se srednjega dela ponatisne 10.000 izvodov, se napravi letak, razdeli med ljudstvo, in spoznati bo moralo ljudstvo — kje je pravica. (Sprejeto.)

Vabilo na C. M. veselico,

ki jo je priredilo ženska podružnica C. M. D. za Novo mesto, so navzoči vzeli z zadovoljstvom na znanje.

Brzobjavni in plisnjeni pozdravi so došli:

Belgrad. Želimo, da Vaš rad urodi dobrim plodom na korist naroda in šaljemo bratske pozdrave. Predsednik učiteljskega udruženja, Blagojevič.

Belgrad. Čestitam rad i šaljem brat-ski pozdrav. Stanojevič, urednik „Učitelja“.

Beljak. Naprednemu učiteljstvu „Slava!“

Boršt. Vsem bratom in sestram iskrene pozdrave pošilja prijatelj Ferluga z daljave. — Tovariši! delo, značaj pribori učiteljstvu enkrat prijetnejših dni. Na zdar!

Chrudim. Slavná skupščino! S radostí byl bych si zaletěl na slovanský jih mezi Vás občežstvití se a posílniti k dalšímu kulturnému dělu. Avšaknení mi lza. Protož přijeměte mé srdečné blahopřání, aby práce Vaše setkala se se zdarem, aby lid Váš poznal své pravé spasitele učitele, aby vzvaroval se klerikalismu a všech jeho nástrah aby konečně učitelstva jihoslovanskému dostalo se takového materiálního a společenského postavení, jaké mu náleží dle jeho vysokého významu v národě. „Živili slovenske učiteljstvo!“ „Živili vodstvo Zaveze!“ „Živili Slovenci!“ S přátelským pozdravem Váš vždy věrný citel Adolf Šustr, řídící učitel.

Cerklje. Jugoslovanskemu naprednemu učiteljstvu pošiljam iskrene pozdrave z živo željo, da si s pripomočjo vseh odkritosrčnih prijateljev učiteljskega stanu kar najhitreje pribori tako gmotno stanje, kakršno kot pionirstvo omike in prosvete po vsej pravici zasluži. Ivan Hribar.

Dol. Logatec. Če Vas vse zapusti, mladini so z Vami. V skupnem boju priborimo lepšo bodočnost. Za „Izobraževalni klub“ predsednik Ribnikar.

Dol. Logatec. Prve širitelje ljudske prosvete pozdravlja in želi njihovemu važnemu zborovanju največ uspeha. „Zveza slov. izobr. društev“ v Ljubljani.

Gorica. Zadržani na kmetijskem tečaju v Gorici izrekajo solidarnost, želeč najboljših uspehov, ravnatelj Štrekelj, Črni-goj, Jereb, Pavlica, Merljak, Mermolja, Križman, Urbančič, Blaša, Rojic, Bratina, Marcelja, Stres, Banbar, Fakin, Arko, Trebše, Mavrič.

Jankovice, p. Holešov. Bratři! Svaz slovanského učitelstva v Rakousku pozdravuje Vás, účastníky XXII. hlavní skupštiny Zaveziny co nejsrdečněji a přeje Vaším uradám plného zduaru. Učitelstvo slovinské prožívá těžké chvíle, ale při tom všem utisku neklesá na mysli. Za heslem „Osvětou k svobodě“ neohroženě jdeme stále v před a tou cestou ved'me i svůj národ. Vězte, že lid brzy rozezná hřejivé světlo osvěty od bludičky kmitající nad bahnem nevědomosti. A pak — běda svědčům! Naprej! Hajný, jednatel Svazu sl. uč. v R.

Kranj. Orkester „Sloga“ v Kranju iskreno pozdravlja zborovanje, želeč mnogo uspeha.

Kranj. V duhu z Vami. Vašim ukrepom želim najboljšega uspeha in ostajam z rodoljubnim pozdravom in najodličnejšim spoštovanjem vdani prof. Makso Pirnat.

Ljubljana. Pozdravljamo skupščino učiteljstva, ki požrtvovalno izobrazuje narod in s svojim uspešnim sodelovanjem v združništvu pospešuje gospodarski napredek. Zveza slovenskih zadrug.

Ljubljana. Zbrano slovensko napredno učiteljstvo pozdravlja, želeč mu mnogo uspehov v borbi za pravico Uredništvo „Jutra“.

Ljubljana. Zaradi nepričakovanih ovir zadržani, čutimo z Vami, želeč Vam mnogo uspeha. Akad. fer. društvo „Sava“.

Ljubljana. Naprednemu učiteljstvu želim najboljši uspeh. Vztrajajte trpini v hudem boju zoper krute zatiralce. — Višnikar.

Ljubljana. Vam, ki ne klonite svojih tilnikov moj najsrčnejši pozdrav. Značaji so bili, so in bodo spoštovani. Nazdar! Dr. Oražen.

Ljubljana. Narod bez školy nema budoučnosti. C. kr. geometer Didek.

Ljubljana. Učitelji vojaki v Ljubljani pozdravljajo zborovalce. Le pogumno naprej po začrtani poti.

Ljubljana. Boriteljem za svobodo in napredek kličemo pogumno: Naprej! — Odpadnikom feji! Ljubljanski napredni starini.

Ljubljana. Z duhom pri Vas. Učitelji-vojaki pri 17. pešpolku.

Ljubljana. Zadržana osebno udeležiti se zborovanja, pošiljata, želeč zboro-

vanju najrealnejših uspehov, iskrene pozdrave. Dr. Novak, dr. Triller.

Ljubljana. Nevstrašenim boriteljem za narod in napredek, kliče pogumno: Naprej! Narodno napredno cilimetodarsko omizje pri Ježu.

Ljubljana. Masaryk pedagog. Živelo slovensko učiteljstvo in njegova organizacija. Učitelj Didek, Čedny.

Nabrežina. Družinsko zadržan v duhu z Vami. Caharija Silvester.

Ormož. V duhu z Vami. Bog vas živi do snidenja! Porekar.

Postojna. Vam vzgojiteljem slovenske mladine kličejo iz dna srca: Ne vdajte se! Postojnska napredna društva.

Postojna. Naš boj proti krivici je plemenit. Zato pogumno naprej v znamenju kulture in prosvete. Postojnski naprednjaki.

Postojna. Današnjemu zborovanju želi najboljši uspeh mestno županstvo Postojna. G. Pikel, župan.

Ptuj. Z bregov deroče Drave pošiljamo tovariške pozdrave! Kajnih, Kaukler, V. Kaukler, M. Šircelj, Duller Micika, Luknar, F. Kožuh, I. Lovrenc, Dr. Sterc, Fr. Šegula, Fr. Šorn, Reich, I. Farkaš, Samec, Hauptman, Weinhardt.

Radovljica. Ker mi je soproga nenadoma in dokaj opasno zbolela, se žal letošnje skupščine ne morem udeležiti — prvič v svojem učiteljevanju. V duhu se pridružuje mvsem sklepom. Vztrajajte na poti, dan boljše bodočnosti prihaja. Vaš stari I. Šega.

Sežana. Neustrašeno naprej do stanovske osamosvojitve kličejo zvesti tovariši, sedaj vojaki.

Slovenji Gradec. Pri okrajni učiteljski konferenci v Slovenjem Gradcu zbrano učiteljstvo slovenjegraškega in šoštanjskega okraja Vam sporoča tovariške pozdrave, kličejo: Neustrašeno naprej po začrtani poti!

Sv. Ivan pri Trstu. Tovariši! Za svobodo, prosveto, v blagor naroda delujte vztrajno, vneto do zadnjega moža! Zadržani Tržačani: Valentič, Požar, Danev, Tobec.

Vransko. V boju za naše ideale z vso odločnostjo naprej. Živel Jelenc, živel Gangl! Savinjsko učiteljsko društvo.

Zagreb. Bratski srdačni pozdravi! Savez hrvatskih učiteljskih društev.

Žalec. Naprednemu slovenskemu učiteljstvu gromoviti „Nazdar!“ Petriček.

Denarni pozdrav na mesto brzoglav (2 K za „Učiteljski konvikt“) sta dala tovariš in tovarišica Engelman, učitelj in učiteljica na C. M. šoli v Trstu. — Hvala, živeli posnemalci!

Žaljivo pismo.

Tajnik „Slomškove Zveze“, znani brusar Štrukelj, je poslal na Zavezo žaljivo pismo z lastnoročnim podpisom in s pipeem v kuverti. Predlog, da Zaveza Štruklja toži, je bil soglasno sprejet.

Sklep.

Po navduševalnem sklepuem govoru in po zahvali tov. predsednika so skupščinarji zapeli „Lepo našo domovino“. — Na Tučkovem vrtu se je 100 skupščinarjev združilo k banketu, ki je bil jako okusno in izborno prirejen, ostali pa so obedovali po drugih gostilnicah, kjer so bili tudi dobro postreženi. — Mnogi skupščinarji so si popoldne ogledali kmetijsko šolo na Grmu, ki sta jo ljubezljivo razkazovala gg. ravnatelj Rohman in adjunkt Lapajne. — Ko so skupščinarji oddali v Narodnem domu svoj obolus na veselico C. M. D., so se zvečer ob 9. uri odpeljali s posebnim vlakom proti Ljubljani. Od tu so se razšli na svoje domove, ponosni na sijajno uspeho XXII. skupščino Zaveze.

Nekaterim cen. naročnikom, ki so zaostali z naročnino, določijo se te dni izkaz o zaostali naročnini. Ako bi se vrinila kaka pomota, naj se blagovoli pojasniti, da se popravi.

Vse zamudne naročnike vljudno prosimo, da izvolijo vpsolati naročnino za 1. 1910. Davek je sicer nadležen, toda za stanovsko organizacijo ga celo siromašen, zaveden delavec s ponosom doprinaša.

Upravništvo.

Apel na g. prof. Jarca.

Četudi vemo, da ostane vse brezuspešno, vendar storimo svojo dolžnost in si s tem umijemo roke. G. prof. Jarcu bo že morda znano, da menijo tov. Stupico iz Dražgoš na Gorenjskem prestaviti, ker rujejo zoper njega gotove osebe. V šolskih stvareh in izpolnjevanju stan. dolžnosti se mu ne more ničesar očitati. Njegovo delovanje v nepolitiških društvih je tako, da se mu ne more zaradi tega očitati kakšnega pohujšanja ne po § 45. drž. šol. zak. in tudi ne po § 118. d. š. in uč. reda. V privatnem življenju mu ne more nihče ničesar očitati in je tov. Stupica nastopil sodnijskim potom dokaz resnice zoper očitjanja, ki mu jih predbacivajo v ovadbi zoper njega. V političkih društvih ne deluje. Disciplinarnim potom zoper njega sploh niso mogli postopati. Da bi se pa imelo izvršiti prestavljenje iz službenih ozirov v korist šolstvu, v smislu § 33. zakona z dne 9. sušca 1879, o tem ni govora in smo pripravljeni to dokazati z ozirom na šolo v Dražgošah in eksekurendo v Podbleci, ki jo vodi tov. Stupica.

Po našem mnenju ne preostaja preganjalcem tov. Stupice nič drugega, nego naslanjati se na kake političke mahinacije — izmišljotine. In dasi tudi odločno odklanjamo, da bi imel tov. Stupica krivdo, ki je s političkimi dogodki v stiku, na sebi, vendar se obračamo do g. prof. Jarca kot člana dež. šol. sveta in ga spominjamo na besede dr. Šusteršiča, ki jih je govoril ob znani priliki v dež. šol. svetu, namreč da se ne preganja nikogar zaradi političkih dogodkov, kar naj ne velja le za ta slučaj, temveč tudi za vse take slučaje v naprej. In dr. I. Tavčar je pristavil in pritrtil temu kompromisu z besedami, da se tudi ljudskošolskega učiteljstva ne bo preganjalo in discipliniralo nikdar zaradi političkih dogodkov. In temu kompromisu je dr. Šusteršič pritrtil. — Upamo, da nas g. prof. Jarc razume — in s tem končamo!

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Počitniški tečaj.

Predavanja so javili sledeči strokovnjaki: dr. I. Ilešič: Ilirska doba s posebnim ozirom na Stanko Vraza; dr. Anton Schwab: Higiiena ust in zob; dr. Poljanec: Pepel (poglavja iz rastlinskega, kemije in poljedelstva); z dražljivost rastlinskih organov; deževnik (monografija); prof. L. Lavtar: pojmovanje geometričnih funkcij in, če bo čas pripuščal, o razrešitvi pravokotnih trikotnikov.

Predavala bodeta tudi ravnatelj Schreiner o pedagogiki in dr. Pivko v službi nadzorstva. Razlagal bo o teoretičnem delu, kako lahko opazuje učitelj razmere, zlasti tudi duševno življenje ljudstva, med katerim živi. Učitelj bodi pospeševatelj folkloristike. Sistem opazovanja in zapisovanja. V praktičnem delu bo podal kos iz pravnih nazorov našega ljudstva (Sosed in vas). Naprosili smo še nekatere strokovnjake in pričakujemo ugodnega odgovora.

Predavanja se vrše omenjene tri dni — 5., 6., 7. septembra — dopoldan in popoldan. Ni potrebno udeležiti se vseh predavanj, ampak le ona, za katero se kdo bolj zanima. Vendar se bodo posamezna predavanja vršila tako, da vsak udeleženec kurza lahko vse posluša.

Javite, tovariši in tovarišice, svojo udeležbo čimprej Zveznemu tajniku (tov. Šijanec v Gornjem gradu) ter vpošljite kurzni donesek 5 — pet — kron. Ta denar se porabi za upravne stroške itd., ter se nikakor ne vrne, tudi ne v slučaju, da bi se javljenec ne udeležil tečaja.

Ukrenilo se bo tudi, da dobe udeleženci ceneje stanovanje in prehrano, oziroma še kake druge udobnosti. Ustreglo se bo po možnosti želji, če hoče kdo privatno ali pa v hotelu stanovati.

V vseh zadevah glede počitniškega tečaja se obrnite na Zveznega tajnika.

Apelujemo na vse učiteljstvo — tudi na izvenštajersko — da se tega tečaja v največjem številu udeleži. Kdor se ne more udeležiti, naj vsaj prispeva za dotični fond, da ne bo gmotne izgube.

Izlet na Stanko Vrazov dom.

Kakor smo že omenili, hoče Zveza, ki združuje v sebi vse organizirano slovensko štajersko učiteljstvo, počastiti spomin velikega Ilirca s predavanjem in z izletom na Stanko Vrazov dom. V počitniškem tečaju bo v sredo, t. j. 7. septembra, popoldan predaval najboljši slovenski poznavalec in častilec ilirizma, prof. dr. Ilešič. V četrtek, t. j. 8. septembra, na praznik se peljejo kurzovci, ki se jim pridruži drugo učiteljstvo, v Ormož in se od tam poda v Cerovec na Stanko Vrazov dom. Zvečer je nato sestanek v Ormožu.

Podrobnejši načrt priobčimo pravočasno.

Ako se oglasi dosti učiteljev in učiteljic za ta izlet, dosegemo zdatno znižano vozmino na železnici. Torej se javite čimprej tajniku.

Izleta pa se lahko udeležijo tudi učiteljske rodovine in sploh prijatelji in prijateljice učiteljstva.

Zaradi znižane voznine iz Pragerskega do Ormoža in nazaj smo že v dogovoru z železniško upravo.

Torej prosimo: javite se, da sestavimo natančnejši vzpored. Tudi oni iz bližine se naj javijo.

Nameravan je tudi podaljšan izlet v Zagreb. Z upravo ogrskih državnih železnic smo tudi že v dogovoru zaradi znižane voznine. Ta izlet pa bo poučen in se vrši le, ako se javi vsaj 15 udeležencev. Dne 9. septembra zjutraj se bi peljali iz Ormoža na Čakovec in potem z zagorsko železnico v Varaždin. V tem prijaznem mestu bi se zamudili prilično 4 ure in potem v Zagreb. Naslednji dan bi se ogledala šolska razstava, ki jo je priredilo „Učiteljsko društvo grada Zagreba i okolice“ ob priliki 25 letnice svojega obstanka. Razstava je od 15. avgusta do 15. septembra. Posetili bi izletniki seveda tudi „Učiteljski dom“, „Učiteljski konvikt“ itd.

Odpeljal bi se iz Zagreba domov vsak, kadar bi hotel.

Ako je tedaj slovensko štajersko učiteljstvo voljno poleteti med hrvaške kolege, potem prevzame Zveza rada vodstvo izleta, toda kakor rečeno, če se ne oglasi dovolj udeležencev, potem ni nič.

O nastavljanju učnih moči.

Zveza je na svojem letošnjem zborovanju sklenila obrniti se na dež. šol. svet glede zapostavljanja onih prosilcev, ki niso absolvirali štajerskih učiteljskih, temveč ali v Ljubljani ali v Gorici ali drugod.

Navajali smo v ulogi dejstvo, da študira več učiteljskih pripravnikov in pripravnic v Ljubljani, ker ima tja bližje kot v Maribor, eventualno da držijo tja boljše prometne zveze. Zopet drugi dijakujejo, ker imajo tam svoje sorodnike itd.

Prosili smo, da se dotični odlok prekliče.

Dobili smo sledeči odgovor:

K. k. steiermärkischer Landesschulrat.
3/3563/2/1910

Graz, am 29. Juli 1910.

Provisorische Bestellung von Lehrkräften.

Copie.

An alle Stadt- und Bezirksschulräte mit Ausnahme jenes in Luttenberg.

Anlässlich der von einem Ortsschulrate gegen den h. a. Erlaß vom 13. Mai 1909, Z. 433 überreichten Vorstellung wurde dem zuständigen Bezirksschulrate Nachstehendes eröffnet:

Mit dem zitierten Erlasse wurde der für die definitive Anstellung im Lehramte gemäß der h. a. Durchführungsvorschrift zu § 107, 109. und 110. der Sch. U. O. geltende Grundsatz, daß Bewerber aus anderen Kronländern vor geeigneten einheimischen Kompetenten kein Vorzug eingeräumt werden darf, auch für die provisorische Anstellung an auswärtigen Lehrer- oder Lehrerinnenbildungsanstalten ausgebildeter Lehramtskandidaten beziehungsweise Lehramtskandidatinnen ausgedehnt.

Von diesem Grundsatz, der zum Schutze des steirischen Schulwesens notwendig erscheint, kann auch in Hinkunft nicht abgegangen werden.

Es ist jedoch keineswegs ausgeschlossen daß Kandidaten, welche eine auswärtige Lehrer- (Lehrerinnen)- Bildungsanstalt absolviert haben, im steiermärkischen Schuldienste angestellt werden, insbesondere dann, wenn sie in Steiermark heimberechtigt sind.

Es werden daher im Sinne des zitierten Erlasses bei der provisorischen Besetzung der Stellen bei gleicher Befähigung zunächst steierische, in Steiermark ausgebildete Lehramtskandidaten (-kandidatinnen), dann solche, welche in Steiermark zuständig sind und eine auswärtige Lehrerbildungsanstalt absolviert haben, und erst in dritter Linie auswärtige Kandidaten und bezw. Kandidatinnen zu berücksichtigen sein.

Da es nicht angeht, daß Stipendisten, welche reversmäßig verpflichtet sind, in Steiermark zu dienen und darum in einem anderen Kronlande eine Stelle nicht annehmen können, postenlos bleiben, während aus anderen Kronländern Lehrkräfte, die sich lokaler Unterstützung erfreuen, die aus dem Landes-schul-fond dotierten Stellen erhalten, wurden die Bezirksschulräte angewiesen, in solchen Fällen, in denen dem Bezirksschulrate steierische Kandidatinnen nicht zur Verfügung stehen h. a. anzufragen. Auch davon kann abgegangen werden.

Übrigens werden die Ortsschulräte in slovenischen Gemeinden von diesem Erlasse weniger berührt als die deutschen Gemeinden, da eine Überproduktion an Lehramtskandidaten (-Kandidatinnen) mit slovenischer Unterrichtssprache dormalen in Steiermark noch nicht besteht und daher auswärts ausgebildeten Kandidaten an slovenischen Schulen die Erlangung einer Supplentenstelle meist leichter ist als an deutschen Schulen.

Hievon wird der Stadt-(Bezirks)-schulrat zur weiteren Verständigung und zur Darnachachtung in Kenntnis gesetzt.

Dem Verbande slovenischer Lehrer und Lehrerinnen in Steiermark zu Händen des Obmannes Herrn Josef Rajšp in Friedau.

Mit Beziehung auf die Eingabe vom 25. Mai d. J. Z. 141 zur Kenntnisnahme

Der Vorsitzende.

In Vertretung:

Netoliczka.

Jubilej srbskega učitelja.

V nedeljo je slavil 25 letnico svojega književnega in prosvetnega delovanja belgradski učitelj Mihailo Stanojević, dolgoletni urednik srbskega pedagoško-književnega lista „Učitelj“.

Odličnemu prijatelju slovenskega naprednega učiteljstva naše iskrene čestitke!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico je zborovalo dne 11. avgusta na vrtu Narodnega doma; udeležba pičila in sramotna za 60 članov broječe društvo. Po običajnem pozdravu prečita predsednik tov. Požegar zahvalo g. dr. Bezjaka za čestitke. G. glasbeni učitelj Hinko Družović je dal društvu na znanje, da je pripravljen pouk iz petja na vadnici postaviti na take ure, katere bi lahko posejali učitelji-hospitalanti. Ker se pa do danes ni vršilo redno zborovanje, se je ta dopis vzel na znanje. Posetniki-hospitalanti se naj prigrasijo pri tajniku po dopisnicah. Tov. Gus je vpsal dolžnico za 120 K, katere vsota — nastala vsled nesporazumljenja — se je odposlala blagajniku „Zveze“. Dotična šolska vodstva in učitelji, ki niso vpsalili tov. J. Klemenčiču za knjigo Sadržajstvo znesek 1 K, naj store to kmalu.

Za zborovanje dne 10. novembra t. l. se naprosi govornik „Prve češke zavarovalne družbe na življenje“, da nam podava o njej in o njenem smotru. Glavno poročilo o skupščini pride na vrsto, ker se je sedaj zaradi pičle udeležbe preložilo na 10. novembra t. l. Cenjene članice in člani se naj udeležijo mnogoštevilno, ker resnobni so dnovi!

Žalostno dejstvo je, da se naših zborovanj udeležijo le vedno isti; drugi člani še blizu ne pridejo. Če bi bile krive osebnosti, naj se odpravijo; društvo je aktivna zveza vseh članov brez izjeme, če je eden komu pogodu ali ne. To je malenkostno in za inteligenta nečastno, sramotilno. Delavci so zavedni in ponosni na zvezo, ker vedo, le ta jim je in bode izbojevala svobodo in boljše življenje. A mi!? Izgovor: dolgčas nam je, zato ne pridem, je ničeven; ali naj društvo najame kavalirje, da bodo dvorili in naslajali z bonbončki i sladkimi besedami. Opetno se reče; če vam ni kaj prav, povejte in pokažite pri volitvi. Smo in bomo odločno proti izvolitvi na klice, da se nezadovoljnimi da priliko: za naš ali njihov: Memento. Kapito! Strnejo se naj naše vrste v mogočne falange, da nas nasilniki in krivičniki ne potlačijo, kakor Kranjsko: A brez zamere!

Obad.

Književnost in umetnost.

Popolna slovnica esperantskega jezika. Priredil, izdal in založil Ljudevit Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko. Cena 1.20 K (po pošti 10 h več). Druga izdaja. Tiskal C. Albrecht v Zagrebu, 1910. 8°. 116 strani. — Prva izdaja je razširila zanimanje za esperantsko stvar po celi domovini, druga izdaja pa naj služi predvsem kot učilo voditeljem esp. tečajev, ki jih naj otvorijo naši agilni somišljeniki tekoma prihodnje jeseni in zime. V tej izdaji so izginile neprijetne napake, ki so jih zagrešili v prvi izdaji hrvaški stavci. Namesto epiloga je daljši predgovor in kratek pregled slovnice, Vsak naročnik dobi zastoj letak ter majhno slovnico in slovarček, ki obsega skoraj 2000 besed. Knjiga se dobiva v vseh slovenskih knjigarnah in v založništvu esperantskih knjig Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Politiški pregled.

* **Državni proračun za leto 1911.** „Narodni Listy“ poročajo, da bi proračun za l. 1911. na podlagi dosedanjih računov o dohodkih in izdatkih posameznih resortov izkazal 100 milijonov primanjkljaja. Zato bodo morali brisati toliko, da se vpostavi ravnotežje. Seveda se bo to brisanje vršilo na račun ljudskih potreb, zato je gotovo, da s proračunom za leto 1911. ne bo nihče zadovoljen. Delo za davčno reformo, s katero bi se dobilo večje dohodke, tudi počiva popolnoma, ker sta oba prizadeta sekcijna načelnika Reisch in Bernatzky na dopustu.

* **Bosenske postavbe.** V jesenskem zasedanju bosensko-hercegovskega saborja se predlože postavbe o izločitvi Baltalika in Merasa, postavbo o obveznem delavskem nezgodnem zavarovanju, o izvršitvi ročnih obrti in cestna zgradbena postavba.

* **Po hrvaških volitvah** se hrvaška vlada znatno izpremeni. Dr. Amruš postane podban, Rorauer pa načelnik bogočastnega oddelka. Tudi Supilo bo igral važno vlogo. Ban se je že večkrat posvetoval s Supilom po več ur.

* **Ženska vlada na Norveškem.** Norveški državni zbor je sprejel in kralj Hakon je potrdil zakon, ki daje ženskim aktivno in pasivno volilno pravico za občinska in okrožna zastopstva. Za državni zbor je ženskim že podeljena aktivna volilna pravica; še več — one tvorijo večino volilcev, 490.000 proti 430.000 moškim. Ustavni odbor državnega zbora je sklenil, da letos predloži zakon, po katerem bodo ženske mogle biti voljene tudi v državni zbor. — Veliki vpliv ženske na javno življenje se izraža na Norveškem zlasti v — pomanjkanju krčem, ki so zelo redke in imajo le jako malo pridnih posejalcev. Sama prestolnica Christiania, dasi veliko mesto, ima jedva toliko krčem kakor pri nas večje vasi. Ima pač mnogo gostilnic, ki pa teše glad, ne že svoje gostov, in izvečine ne točijo alkoholnih pijač.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca julija K 188.338-76.

Naznanilo. Kdor želi od zadrage kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Kranjske vesti.

—r— **„Zlati časi“ se vračajo.** Zadnjo nedeljo je posetila večja družba prijazno Smartno pri Litiji. Vas ima res velikansko cerkev, razkošen farovž in sedaj se pa še zida popolno novo „Čukališče“, ali kakor pravijo ljudje: „fabrika za čukalado“. Proti tem poslopjem je šolsko poslopje kot mala bajtica, katero je dvakrat premajhno za tako množino šolobiskujočih otrok. (Pravzaprav bi je še treba ne bilo, kakor pravijo nekateri tamošnji klerikali.) Pa še neko posebnost so videli veseli izletniki. Po poti naenkrat pridrvi elegantna kočija, v kateri je sedel nek črnih, spredaj pa dva elegantna kočijaža s panama slaminiki. Eden izletnikov se kar začudi in zakliče: „Saprot, v šmarskem farovžu se pa postavijo, takih kočijažev se pa še na Dunaju ne vidi!“ Mimo prišedša ženica pa to sliši, se ustavi in pravi: „Gospod, vi ste se zmotili, ta dva nista farovaška „kučarja“, ampak sta učitelja na šmarski šoli!“ Vsi so se čudili in v duhu videli zlate čase, ki se nam zopet bližajo, ko bodo nekateri učitelji zopet mežnarili in ministrirali! Oba najnovejša farovaška kučarja v Smartnem pa nista porabna samo za kočijaženje, ampak sta, kakor govorijo ljudje, jako dobra „anštrajharja“. Sedaj, ko so počitnice, sta se vdinjala tudi pri zgradbi „Čukališča“ in pleskata sobe, vrata itd. Kam jadramo??

Štajerske vesti.

—š— **V častno posnemo.** Kakor znano je stavilo učiteljstvo ormoškega okraja predlog, da se rabi slovenščina kot postaven jezik pri uradni konferenci. Ta predlog je bil tudi enoglasno sprejet, kar je prav. Učiteljstvo ptuj-skega okraja pa niti stavilo ni predloga, češ, ker se je pri starejših že itak v ta namen agitiralo, da to preprečijo, dasi bi bila raba slovenščine kot poslovni jezik bolj naravna nego raba nemščine.

Goriške vesti.

Dvojna mera. § 9. zakona z dne 14. januarja 1906 za Goriško glede priznanja pet-letnin učiteljstvu se glasi: „Od prvega dne meseca, ki sledi neposredne dnevu pridob-ljene usposobljenosti, dobijo učitelji in učiteljice, ki so skozi pet let nepretrgoma in z dobrim uspehom učiteljevali na kateri javni ljudski šoli v državnem zboru zastopanih kra-ljevin in dežel, po končanem petem letu služ-bovanja 10% povišek letne plače, ki jo vži-vajo ob času, ko je došel čas petletnine.“ Tega se točno drži c. kr. okr. šol. svet v Se-žani, kakor v Gorici. Da bi pa učiteljstvo, ki je službovalo pred to postavbo, ne bilo oškodova-no na svojih prejemkih, je na koncu tega zakona člen V. II. odstavek povedano: „S tem zakonom se ne spremeni pravica do svojih plač, katere so dosegli člani učiteljstva zaradi prejšnjih zakonov.“ Tu je jasno povedano, da se učiteljstvu, ki je službovalo pred tem za-konom, ne sme kratiti njihovih pravic. Pog-lejmo pa kaj delajo c. kr. okr. šolski sveti. C. kr. okr. šol. svet v Sežani, kakor tudi oni v Gorici pa zavračata prošnje za priznanje pet-letnin oziroma se na § 9. gori citiranoga za-kona, ne tako pa c. kr. okr. šol. svet v Tol-minu. V zadnjem „Učit. Tov.“ se čita iz seje c. kr. okr. šol. sveta tolminskega, da dobila gospić B. K. in Z. L. prvo petletnino. Ime-novani sta nastopili svojo službo l. 1904., a usposobljenostni izpit sta napravili l. 1906. Na isti način je dobil drugo petletnino tov. M. L., akoravno ima šele šest službenih let po skušnji usposobljenosti. — V sežanskem okraju pa službuje tov. A. G. od l. 1902., usposoblje-nostni izpit je napravil l. 1904., kakor gori imenovani tovariši, a c. kr. okr. šol. svet v Sežani mu je še le s l. decembrom 1909 priznal l. petletnino, torej po petih letih uspo-sobljenosti. Enim se torej štejejo petletnine po starem zakonu, to je po nastopu službe, a dru-gim pa po novem zakonu, t. je po izpitu uspo-sobljenosti. Je-li to pravično? Zastopniki učiteljstva so dolžni delovati na to, da ta nedostatek na en ali drug način odpravijo ter da se bode učiteljstvu povsod enako rezalo kruh. Saj spada menda sežanski okraj pod pokneženo grofijo Goriško-Gradiščansko! M.

Vrazova stoletnica se vrši ob vsakem vremenu dne 21. t. m. v Cerovcu. Osebna vabila se ne razpošiljajo. K najobilnejši ude-ležbi vabi pripravljalni odbor.

Splošni vestnik.

Liberalno učiteljstvo. Pod tem za glavjem piše sobotni „Slovenec“: popolno svobodomiselnost o vzgoji je proglašil Gangl na skupščini Zvezarjev v Novem mestu. Govorec o versko-nravni vzgoji je namreč, kakor piše danes „Učiteljski Tevariš“, izvajal, da „če se hočeš naučiti nравоverske vzgoje“, ne smeš iti k „pismoukom in farizejem“, k duhovnikom, ki so edino poklicani, da razla-gajo in tolmačijo božje razodetje, ne smeš slediti popačenim in krivim naukom, kakor jih oznanja sveta Cerkev, se ne smeš udele-ževati verskih vaj in „rešnjetelesnih procesij“, sploh ne smeš s posredovanjem božjih namest-nikov na zemlji, „trinogov duhovskega stanu“, iskati zveze v Bogom po njegovih zakramentih, ampak moraš v popolnem nasprotju s Kristu-sovim naukom, da kdor ne posluša Cerkev, je pogan in grešnik, „potopiti se v globine svoje lastne duše“ in tu z lastno pametjo neoprt na razodetje konstruirati svojo vero, kar se potem imenuje — nравоverska vzgoja! Vera ne ob-stoja v tem, da verujemo v troedinega Boga, v posmrtnost, v vstajenje teles, v vstajenje Kristusovo in njegovo čudežnost ter milost ali pa celo v Cerkev, ne obstoja v razširjanju katoliške vere in v enotnosti ter neizkaljenosti od Kristusa razodetih resnic — ne! po mnenju liberalnih slovenskih učiteljev obstoja vera zgolj v tem, da ljubimo bližnjika zavoľo „socialnosti“ in vzgajamo otroke za izključno „naravne smotre“ po načelih brezverske Ellen Keyeve. To je oznanjal v Novem mestu slovenski libe-ralni učitelj! Ali more slovensko ljudstvo takim ljudem z mirnim srcem prepustiti vzgojo svo-jih krščenih otrok? Govornik liberalnih učiteljev v Novem mestu je mesto vzgoje otrok v ver-skih resnicah katoliške cerkve in njenih nra-vnih zapovedi oznanjal „individualizovanje vzgoje“ v tem smislu, da sme vsak učitelj otroke učiti, kar sam hoče. Ljudstvo, kaj je treba na to odgovoriti? Saj je isto učila tako-zvana „moderna šola“, ustanovljena od Fran-ciska Ferrera! Ali bomo kaj takega tr-peli na Slovenskem? — Na tako pisavo je

stvarno odgovarjanje nemogoče. „Slo-venec“ naj priobči Ganglov re-ferat v celoti, potem bodo nje-govi bralci sami — sodili! Sicer pa bomo že sami preskrbeli, da se Ganglov referat razširi v tisoč in tisoč izvodih med slovenskim ljudstvom. Tako naj zve najširša javnost, kje je laž in kje resnica! — Vidi se pa, da je Gangl s svojim govorom milim kleri-kalcem zaprl sapo.

Vabilo k šolarski predstavi, katero prirede učenke IV. in učenci V. razreda ljudske šole v Ptujski okolici in proslavo 80letnice na-šega cesarja v nedeljo dne 28. avgusta 1910 v čitalnični dvorani v Ptuj. Spored: 1. Avstrija moja, pesem, dr. G. Ipavice. 2. Boštjan, goljfan, deklamacija, A. M. Slomšek. 3. Vse mine, pesem dr. G. Ipavice. 4. V pepelnici noči, dekla-macija, S. Gregorič. 5. Kmetijski stan, najlepši stan. Slika iz kmetijskega življenja ob času kon-čane žetve, s petjem in spremljevanjem glosa-vira in gosli, priredil Fran Vabič, učitelj. — Nastopijo: mlad kmet, gospodinja, žanjice, mlatiči, mlinar, kovač, viničar, družina in star učitelj. 6. Bog živi našega cesarja! Slavnostna slika; učenci se klanjajo cesarju k 80 letnici ter venčajo njegov oprni kip pojoč cesarsko pesem. Začetek točno ob 4. uri pop. Čisti do-hodek je namenjen ubogim učencem okoliške šole. K obilnem obisku najljubneje vabi šol-sko vodstvo.

„Otrok“. Nasveti v dosego pametne domače vzgoje ob preprostih razmerah. Po nem-škem izvirniku priredil Magister*, 1910. Natisnil in založil A. Slatnar v Kamniku. Cena posameznemu iztisu 20 vin. — To je naslov že naznanjeni 24 strani obširni brošurici. Ob-sega sledeče odstavke: Uvod. 1. p o g l a v j e. Telesna odgoja. 1.) Kaj naj storim, da moji otroci ostanejo zdravi in se telesno dobro raz-vijajo? 2. p o g l a v j e. Kako gojiti ljubezen? 2.) Kaj naj storim, da me bodo moji otroci spoštovali in ljubili? 3.) Kako izkazuje svojim otrokom ljubezen? 4.) Kaj naj storim, da se bodo moji otroci medsebojno ljubili ter živeli v miru in edinosti? 5.) Kako naj učim svoje otroke človekoljubja? 3. p o g l a v j e. Odgoja srca. 6.) Kaj pa je to — „srce“? 7.) Ali je srce pri vseh ljudeh enako? 8.) Kako naj vplivam na srce svojih otrok? 4. p o g l a v j e. Kako negovati različne kreposti? 9.) Kakšni naj bodo starši sami, če hočejo odgojiti kre-postne otroke? 5. p o g l a v j e. Kako otroke odgajati, da bodo pobožni? 10.) Kaj naj rodi-telji storijo, da bodo njihovi otroci Boga ljubili in se ga bali? 11.) Na kaj morajo starši po-sebno paziti, da bodo njihovi otroci res verni in ne svetohlinski licemerji? Kakor se vidi, je to popularno vzgojslovje „in nuce“ za preproste ljudi. V knjižici je vsepolno pametne v ve-zani besedi, kar daje knjižici posebno veljavo. Želimo, da se drobna knjižica močno razširi med slovenski narod.

Čehovinova stoletnica. Dne 26. t. m. bo sto let, kar se je v Gor. Brancici na Goriškem rodil slavni slovenski junak Andrej Čehovin, ki se je v vojnah 1848. in 1849. leta povzpela po svoji izredni hrabrosti od vo-jaka prostaka do topničarskega stot-nika in barona. Tovariš Janko Leban je že sredi maja uradnim putem prosil na naučno ministrstvo za subvencijo, da bi izdal knjigo v tem obziru. Kakor čujemo, je dež. šol svet predlagal naučnemu ministrstvu, naj kupi 200 iztisov. Toda do danes ni še rešitve in ker pisatelj tudi založnika ne more dobiti, ta lepa namera najbrže splava po vodi. Habent sua fata libelli!

„Zlata knjiga“ slovenskih Orlov. Za Orle in vso krščansko mladino spisal Franc Terseglav. — To je naslov ravnokar izšle knjige, ki jo priporoča tudi prevzvišeni knezoškof v posebnem pismu. — Prebrali smo to knjigo in našli v njej veliko zlatih resnic in lepih naukov, kakršne je vsakdo izmed nas že do sedaj polagal v srce naši mladini. In brez dvoma zasije našemu narodu lepša bo-dočnost, ako bo naša mladina rasla in živela na podlagi takih naukov. — Kar je v knjigi lepega, so se naučili od nas. To nas veseli. — Novo je pa v tej knjigi, da stavi pisatelj duhovnike v isto vrsto z božjimi in cer-kvenimi zapovedmi. Nekaj današnje duhovščine se že itak kaj rado povzdiguje — nad angele in svetnike. S tem hočejo ljudstvo, kar se le da, sebi pokorno narediti. Toda oni so „mokri pod kožo“ kakor mi drugi ljudje, zato pa greše — in marsikaterikrat še veliko grše greše — kakor mi drugi ljudje. — Potem se pa izgo-varjajo: „Ne glej me, ampak poslušaj me!“ Mi pa pravimo, da mora učitelj, ki zapovedi uči in razlaga, tudi po njih živetil — Ali se pa to pravi po krščanskih zapovedih živeti, ako prevzvišeni knezoškof ob novem letu pohvali tistega „Slovenca“, ki vsak dan rodne brate obrekuje, in ako kanonik cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani, dr. Ig. Žitnik, s svojo poslansko imuniteto krije vse neštete „Domoljubove“ l u m p a r i j e? — „Po njih delih jih boste spoznali!“ — Dokler nam torej gospodje od prvega do zad-njega z d e j a n j i ne dokažejo svoje žive vere, tako dolgo bomo rekli, da imajo vse te lepe nauke samo — za figovo pero, s katerim kri-jejo svoja nečedna dejanja. Zato jim pa pri-poročamo, naj se sami najpreje drže psalmista (118.): „Na Tvojo pravico bom mislil, nikoli ne bom pozabil Tvojih besedi.“ —

* Za ta psevdonim se je skril star sotrudnik našega lista. Opom. uredn.

O letošnji Zvezni skupščini so po-ročali skoro vsi napredni slovenski listi. Posebno lepo je pisal „Narodni Dnevnik“, tudi „Bdeči Prapor“ je objavil lepo pisano poročilo.

Listnica uredništva.

Iz Novega mesta smo prejeli zanimiv članek o tamošnjih šolskih razmerah. Članek objavimo prihodnjič.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 921. Kranjsko. 202—1

Vsled naročila c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 2. avg. 1910 št. 5253 razpisuje c. kr. mestni šolski svet v Ljubljani službo učiteljice na mestni nemški dekliški osemrazrednici za sedaj v provizornem svojstvu, toda s prejemki, ki gredo stalno nameščenemu učnemu osebju.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim služ-benim potom pri predstvedstvu c. kr. mestnega šolskega sveta vlagati

do 5. septembra 1910.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo upoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 5. avgusta 1910.

Predsednik:

Iv. Hribar l. r.

St. 1563. 203—1

Na petrazredni ljudski šoli v Radovljici se bo stalno namestila služba nadučitelja z zakonitimi prejemki in prostim stanovanjem.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo pred-pisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnemu šol-skemu svetu

do 10. septembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščen prosilec morajo z državnozdravniškim iz-pričevalom dokazati, da so fizično popolnoma spo-sobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 3. avgusta 1910

St. 1563. 204—1

Na dvorazredni ljudski šoli v Kranjski se razpi-suje novostemizirano učno mesto z zakonitimi pre-jemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim služ-benim potom semkaj vlagati

do 5. septembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščen prosilec morajo z državno-zdravniškim iz-pričevalom dokazati, da so fizično popolnoma spo-sobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 3. avgusta 1910.

Zagrebski
Franck kot lovarniško znamenje
priporočamo najboljši pridatek za kavo!
kot priznana
Zagreb 1910, 11/12

Varujte se ponaredb!

Slaba pijača
želodec mori, 52—32

FLORIAN

pa zdrave in bolne krepí.

Želodčni likér „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Svarilo pred ponaredbami.

Našim rodbinam

priporočamo 52—14

Kolinsko cikorijo

Mal položil dar, domu na oltar!

Rabite sami, priporočajte slovenskemu občinstvu in zahtevajte vedno in povsod edino le

družbeno 10-2

toaletno milo, stearinove in parafinove sveče v korist

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ki jih izdeluje in razpečava

J. Pilnáček,

e. kr. dvorni tovarnar, Kralj. Gradec-Češko.

Anton Krušič,
krojaški mojster in trgovec
v Gorici 26-5

Tržaška ulica števil. 16
v lastni hiši.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške sole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarnen

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 52-16

Najboljše
orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje
in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR
& Komp.,
Kraljevi gradec št. 133
(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

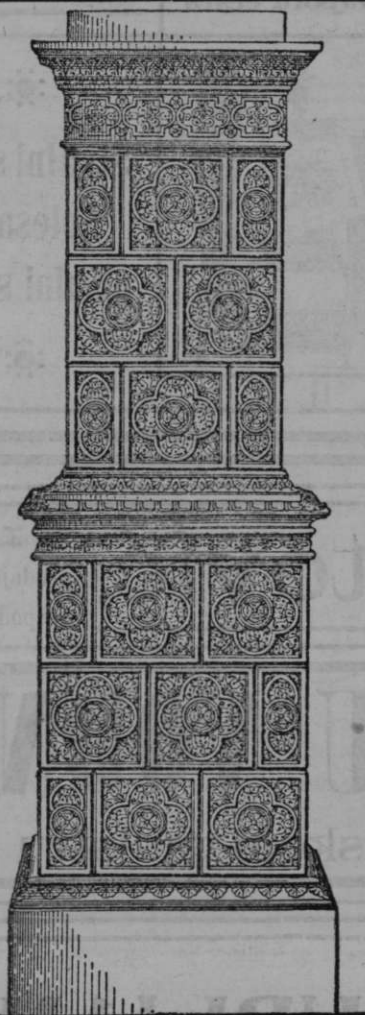
Cenovniki gratis in franko.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Ljubljanske Benetke
so zopet odprte.

Slav. občinstvu se vljudno priporoča

Kavarna „Prešeren“.

Največja in najstarejša tovarna

lončenih pečij in lončenih izdelkov

A. Drelse
Ljubljana

Priporoča se slavnemu občinstvu in cenjenemu učiteljstvu v naročilo na štedilna ognjišča in peči

preprosto in najfineje izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih kar najbolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem, samostanom in šolam znaten popust. — Mnogo-krat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so na razpolago. 46-25

V Učiteljski tiskarni je izšla in se dobiva priročna knjiga za učitelje

Zgodovinske učne slike za višjo stopnjo ljudskih šol.

Priredil **Fran Marolt**, učitelj na III. m. d. ljudski šoli v Ljubljani.

Cena 2 K, s poštino 20 vin. več.

Lepo in pregledno knjigo priporočamo vsemu učiteljstvu.

10-3

Naznanilo.

Tem potom se naznanja, da se bode tvrdka Jernej Bahovec, trgovina s papirjem nadaljevala, ter se priporočamo nadaljne naklonjenosti.

Jernej Bahovčevi dediči.

3-2

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani

R. Z. Z. O. Z.

Šolske tiskovine

za šolsko leto 1910/11 so vse pripravljene.

Jele so se že razpošiljati onim šolam, ki so jih dosedaj naročile.

Vsako naročilo se izvrši najvestnejše in kolikor mogoče hitro.

Slavna šolska vodstva, ozir. slavne krajne šolske svete prosimo, da blagovolijo poslati svoja naročila čim prej, da jih moremo izvršiti pravočasno.

Ob začetku šolskega leta je težko ustreči vsem naenkrat!

Svoji k svojim!

10-5

Najbolj varno naložen denar
je v slovenski

**mestni hranilnici
ljubljski.**

Stanje hranilnih vlog:
nad 38 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 1 milijon kron.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso svojo davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska obrestuje hranilne vloge po 4 1/4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj. Bentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni. Denar se lahko pošilja tudi po pošti. Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5% obresti in proti amortizovanju posojila po najmanj 1/4% na leto. Dolжник more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje. Mestna hranilnica izdaja lične

domače hranilnike.

Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti. — V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov upeljala je ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska je v lastni palači
v Prešernovi, prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

12-12

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljšę prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike! 52-25

Popolna razprodaja!

Ker je nastal v moji trgovini požar ter je zaraditega blago nekoliko pokvarjeno, prodajam vse v moji trgovini se nahajajoče blago, kakor: klobuke, slamnike, trakove, otroške čepice, damske športne kape, svilo, rokavice, pasove iz elastike, igle in drugo za vsako ceno, dokler je kaj zaloge.

Obilnega obiska prosi 44-24

Minka Horvat

Sv. Jakoba trg. Bahovčeva hiša.

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52-31 stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Nizke cene elegantna oblika velika trpežnost

so lastnosti, ki jih ima

! obuvalo !

česke trdke

V. Havel v Blatni

(Južno Česko). 52-16

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.

Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke.

Neprilježno blago rad zamenim!

Poprave črevljev se izvršujejo kar najskrbneje.

Odlikovana 40-19

Prva kranjska tovarna klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5 blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samoljalne za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in najceneje.

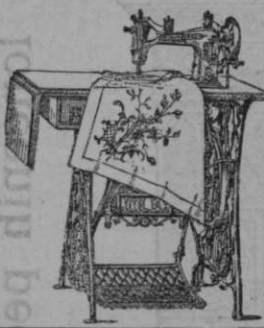
Največja tovarnica na jugu Avstrije.

Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

J. Jax

Ljubljana

Dunajska cesta

Šivalni stroji, kolesa in pisalni stroji.

46-27

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem

poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učiteljstvu in diu-gemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega

orodja, umetnin, trgovskih knjig, raz-glednic itd. 26-17

52-29

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović,

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5 prodaja zaradi ogromne izbere konfekcije za dame, gospode, deklice, dečke in otroke pod vsako ceno brez konkurence.

85-25

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave spominki iz marmorja, granita ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri

ALOJZIJU VODNIKU

kamenarskem mojstru

= Ljubljana = Kolodvorska

= ulica =

Modna in športna trgovina

Modna in športna trgovina

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

Nasproti glavne pošte.

Svilnato blago, baržuni, pliši in ten-čice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezenine, Jabots, fichus, damski ovratniki in kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentrija, porte, žnore, resice, krepince, krepki in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge in odeje za vozičke, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna voda. Narodne vezenine, zastave, trakovi in znaki i. t. d. 52-30

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste damskega perila, moderci, pasovi, rokavice, domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki, dežniki, strikane jope, čepice in gamaše za šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za damske klobuke, slamnike, oblike in vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani, kitničarija in delavnica za moderniziranje klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, pred-prsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci, nogavice, rokavice, kravate, naramnice, podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo, dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike, dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice, vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode, thermos. Potrebščine za sankanje, tenis in lovce. — Sokolske potrebščine.

Nasproti glavne pošte.

Učiteljska tiskarna priporoča sledeče knjige:

Učne načrte za Kranjsko za eno- in K dvorazrednice po —50 od tri- do osemrazrednice po —60 Načela za obči načrt ponavljalne šole —25 Cesarska pesem, četverglasna —14 Brunet, Telovadba, najnovejša izdaja 4— Adamič, Slava cesarju Francu Jožefu I. 4— Besedilo k Adamičevi spevoigr. —10 Štupar, O prvinah in spojinah —150 Dr. E. Bretl, Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe —20 Izvršilni predpis k dok. šol. in uč. redu 120 Učit. pokojninski zakon za Kranjsko —20

Mladinski spisi:

A. Rapè: Mladini I. —1— J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka I. —1— E. Gangl: Zbrani spisi za mladino I. —1— A. Rapè: Dane —1—

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4 Ljubljana Gradišče št. 4

priporoča sl. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge

Ceniki se pošiljajo zastonj in franko. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in lito-grafsko stroko spadajoča dela ter jih izvrši točno, okusno in po solidnih cenah. Tiskanje muzikalij in časopisov.

Učiteljska tiskarna priporoča sl. šol. vodstvom in gg. učiteljem razun vseh najnovejših tiskovin za ljudske in meščanske šole posebno:

Razne napise na lepenki. Vse vrste poštnę tiskovine za šolsko uporabo. Vse uradne in vse knjigovodstvene tiskovine za obrtno-nadaljevalne šole, prirejene po strok. učit. g. H. Podkrajšku. Vse tiskovine za otroške vrtce. Razne mape za uradne spise, za šol. matico iz posameznih listov, za zbirko normalij itd. Spominske liste za dečke in deklice, izdane od Slovenske šolske matice. Podkladke, ovojni papir, pivnik, pisemski papir za šolsko uporabo.